

MIKHAÏL BULGÀKOV

ELS DIES DELS
TURBIN
(LA GUÀRDIA BLANCA)

TRADUCCIÓ DEL RUS
DE JOSEP MARIA DE SAGARRA

BARCELONA 1993

QUADERNS CREMA

TÍTOL ORIGINAL *Дни Турбиных*

Publicat per
QUADERNS CREMA

Muntaner, 462 - 08006 Barcelona
Tel. 934 144 906 - Fax. 934 636 956
correu@quadernscrema.com
www.quadernscrema.com

© de la traducció, 1991 by Josep Maria de Sagarra Àngel
© d'aquesta edició, 1993 by Quaderns Crema, S. A.

Drets exclusius d'aquesta traducció:
Quaderns Crema, S. A.

ISBN: 978-84-7727-107-9
DEPÓSITO LEGAL: B. 2719-1993

AIGUADEVIDRE *Gràfica*
QUADERNS CREMA *Composició*
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i relligat*
PRIMERA REIMPRESSIÓ *juliol de 2021*
PRIMERA EDICIÓ *abril de 1993*

Sota les sancions establertes per les lleis,
queden rigorosament prohibides, sense l'autorització
per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o
parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic
o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió
a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta
edició mitjançant lloguer o préstec públics.

TAULA

PERSONATGES	7
ACTE PRIMER	9
QUADRE PRIMER	9
QUADRE SEGON	43
ACTE SEGON	83
QUADRE PRIMER	83
QUADRE SEGON	113
ACTE TERCER	131
QUADRE PRIMER	131
QUADRE SEGON	156
ACTE QUART	175
POSTFACI	213
NOTA INFORMATIVA	225
CRONOLOGIA	233
BIBLIOGRAFIA	237

PERSONATGES

ALEKSEI VASSÍLIEVITX TURBIN, coronel d'artilleria,
30 anys.

NIKOLKA TURBIN, el seu germà, 18 anys.

IELENA VASSÍLIEVNA TÀLBERG, la germana d'ells, 24
anys.

VLADÍMIR ROBÉTOVITX TÀLBERG, coronel de l'estat
major en cap, el marit d'ella, 35 anys.

VÍKTOR VIKTÓROVITX MIXLAIEVSKI, capità ajudant
d'artilleria, 35 anys.

LEÓNID ÍUREVITX XERVINSKI, tinent, ajudant perso-
nal del hétman.

ALEKSANDR BRONISLÀVOVITX STUDZINSKI, capità, 29
anys.

LARIÓSSIK, el cosí de Jitómir, 21 anys.

EL HÉTMAN¹ de Tot Ucraïna.

BOLBOTUN, comandant de la 1.ª divisió de cavalleria
de Petliura.

GALANBA, sótnik petliurà, ex-capità d'ulans.

HURACÀ

¹ Veu polonesa d'origen alemany (hauptmann), emprada per designar els caps militars enviats a les diferents marques del Regne de Polònia. A la Ucraïna del XIX, figura de gran importància militar i política.

KIRPATI
VON SCHRATT, general alemany.
VON DUST, major alemany.
METGE de l'exèrcit alemany.
DESERTOR, setxevic.
HOME AMB UN CISTELL
LACAI DE CAMBRA
MAKSIM, vigilant de gimnàs, 60 anys.
TELEFONISTA, gaidamak.
PRIMER OFICIAL
SEGON OFICIAL
TERCER OFICIAL
PRIMER CADET
SEGON CADET
TERCER CADET
CADETS I GAIDAMAKS

El primer, segon i tercer acte transcorren durant l'hivern de l'any 1918, l'acte quart a començaments de l'any 1919. Lloc de l'acció: la ciutat de Kíev

ACTE PRIMER

QUADRE PRIMER

El pis dels Turbin. Vespre. La llar de foc encesa. Al moment d'enretirar-se el teló, un rellotge toca les nou i fa sonar, dolçament, un minuet de Boccherinhi. Aleksei acaba d'inclinar-se sobre una paperassa

NIKOLKA

toca la guitarra i canta

Cada cop hi ha més rumors
Que Petliura se'ns acosta!
Els fusells hem carregat,
Contra Petliura hem disparat.
Fusellets,
Companys fidels,
Vosaltres, valents, ens heu salvat!

ALEKSEI

Dimoni de noi! ¿Això són coses de cantar? Cançons de cuineres! Canta una cosa assenyada.

NIKOLKA

¿Per què, de cuïneres? Això ho he compost jo mateix,
Aloixa:

Canta

Tant és que cantis, que no cantis,
La teva veu no es pot sentir!
N'hi ha que tenen cada veu...
Que fa posar els cabells de punta...

ALEKSEI

Justament: això també compta per la teva veu.

NIKOLKA

Mira, Aloixa, que n'arribes a ser d'injust, valga'm Déu! Cert que la meua veu no és pas com la de Xer-vinski; però, tot i això, encara resulta prou suportable. Dramàtica! o, per ser més exactes, de baríton. Lénotxka, ei, Lénotxka! Què et sembla a tu: ¿com la tinc, jo, la veu?

I ELENA

des de la seva habitació

¿La veu de qui? ¿La teva? No en tens, tu, de veu.

NIKOLKA

Això és que està angoixada, que contesta d'aquesta manera. I per cert, Aloixa, que el mestre de cant m'ha dit: «Vós—em diu—, Nikolai Vassílievitx, a l'òpera, prou que hi podríeu cantar, si no fos per la revolució».

ALEKSEI

Un beneit, el teu mestre de cant.

NIKOLKA

Prou que ho sabia, jo. Complet destarotament de nervis a casa els Turbin. El mestre de cant que és un beneit. Jo que no tinc veu, i abans-d'ahir encara en tenia, i pertot arreu plana el pessimisme. Ara que jo, per la meva pròpia naturalesa, més aviat tendeixo cap a l'optimisme.

Fa sonar les cordes

Encara que, ¿saps, Aloixa, que jo mateix començo a estar inquiet? Són les nou tocadés, i ell va dir que arribaria de dia. No sigui que li hagi passat res.

ALEKSEI

Que abaixis la veu, quan parlis. ¿Entesos?

NIKOLKA

Ai, Senyor, ves quina rifa: ésser el germà d'una dona casada.

I ELENA

des de la seva habitació

¿Quina hora és, al menjador?

NIKOLKA

Eh... les nou. El nostre rellotge avança, Lénotxka.

ILENA

des de la seva habitació

No diguis mentides, si us plau.

NIKOLKA

Passa ànsia, ves.

Cantusseja

Fosques boires ens envolten... són espesses com la nit!...

ALEKSEI

No em facis venir ensopiment, si us plau. Canta'n alguna d'alegre.

NIKOLKA

canta

Senyors estiuejants!

Senyores estiuejants!

La collita no us ha sabut esperar...

Ei, cançoneta meva!... La preferida!...

Ei, ampolleta meva, de vi novell!...

Guaiteu, guaiteu!

Els casquets elegants,

Les botes enllustrades,

Són els cadets de la guàrdia, que van cap al front...

*De sobte, se'n va el corrent elèctric. Rere les finestres
passa cantant una unitat militar*

ALEKSEI

Maleït siga! A cada moment se'n va. Ielena, porta una espelma, si us plau.

I ELENA

des de la seva habitació

Sí!... Sí!...

ALEKSEI

Ha passat una unitat.

*Ielena surt amb l'espelma; s'atura a escoltar. Una cano-
nada llunyana*

NIKOLKA

Tan a la vora!... Fa l'efecte com si desaparessin sobre Sviatoixin. M'agradaria saber què s'hi cou, allà baix. Aloixa, ¿i si m'enviaves a cercar noves a l'estat major? Així, tot de passada, m'hi podria arribar.

ALEKSEI

És clar, només et faltava aquesta. Seu, si us plau, i estigue't quiet.

NIKOLKA

A les vostres ordres, senyor coronel... De fet, ¿saps?, és per la manca d'acció que jo... em sap com una mica de greu... Allà baix n'hi ha que deuen estar rebent de valent... Tant de bo la nostra divisió hagués estat a punt més a temps.

ALEKSEI

Quan em facin falta els teus consells a l'hora de posar a punt la divisió, jo mateix t'ho faré saber. ¿Entesos?

NIKOLKA

Entesos. Perdoneu, senyor coronel!

Es restableix el corrent elèctric

I ELENA

Aloixa, ¿on és el meu marit?

ALEKSEI

Ja arribarà, Lénotxka.

I ELENA

Però ¿com pot ser? Va dir que vindria al matí, i són les nou i encara no és aquí. No sigui que li hagi passat res.

ALEKSEI

Lénotxka, això és del tot impossible. Prou que saps que, a l'oest, la línia la controlen els alemanys.

I ELENA

Però ¿per què encara no ha arribat?

ALEKSEI

És evident: et fan aturar a cada post.

NIKOLKA

El pas de la revolució, Lénotxka. Una hora de marxa
i dues d'espera.

Un truc

Què us deia, aquí el tenim!

Corre a obrir la porta

¿Qui hi ha?

VEU DE MIXLAIIEVSKI

Obre, per l'amor de Déu, de pressa!

ALEKSEI

No, aquest no és en Tàlberg.

NIKOLKA

fa passar Mixlaievski al rebedor

¿Ets tu, Vítenka?

MIXLAIIEVSKI

Jo, ves que sí, mal que em mori! Si us plau, Nikol,
agafa'm el fusell. La mare que els va parir!

ALEKSEI

Però si és en Mixlaievski.

I ELENA

Víktor, ¿d'on surts?

MIXLAIEVSKI

De més enllà de l'Hostal Roig. Penja'l amb compte, Nikol. A la butxaca hi ha una ampolla de vodka. No la trenquessis pas. Lena, deixa'm quedar a passar la nit, a casa no hi arribaria pas, glaçat com vinc.

I ELENA

Per Déu, només faltaria! Vés, corre, vora el foc.

S'acosten a la llar

MIXLAIEVSKI

Oh... oh... oh...

ALEKSEI

I ara! ¿Botes de feltre no us en podien haver donat?
¿Com és?

MIXLAIEVSKI

Botes de feltre! Uns malparits com aquests!
S'atansa al foc

I ELENA

Au, que el bany aviat serà calent; vosaltres ajudeu-lo a treure's la roba de presseta; jo, mentrestant, li vaig a preparar una muda.

Surt

MIXLAIEVSKI

Au, estira, minyó, estira...

NIKOLKA

Ja vinc, ja vinc.

Treu les botes a Mixlaievski

MIXLAIEVSKI

Ara t'escolto, fillet, ara t'escolto! I una vodka, ¿que me la prendria, una vodketa?

ALEKSEI

Ara te'n porto.

NIKOLKA

Aloixa! Els dits dels peus glaçats.

MIXLAIEVSKI

Estan llestos els dits, la mare que els va parir, i ben llestos, prou que ho sé veure, jo.

ALEKSEI

I ara, on vas a parar! Te'ls farem tornar. Nikolka, fricciona-li els peus amb vodka.

MIXLAIEVSKI

Prou que me'ls deixaré fregar, jo, els peus amb vodka.

Beu

A tres mans. Em fas mal!... Mal!... Ara va millor.

NIKOLKA

Noi, noi! Com s'ha glaçat, el capità!

I ELENA

apareix amb una bata i unes sabatilles

De pressa, al bany! Au!

MIXLAIEVSKI

Déu et doni salut, Lénotxka. Porteu la vodka cap aquí.

Beu

Ielena surt

NIKOLKA

¿Què, heu entrat en calor, capità?

MIXLAIEVSKI

Va millor, la cosa, va millor.

Encén una cigarreta

NIKOLKA

Digues, ¿què hi tenim, allà baix a l'Hostal?

MIXLAIEVSKI

Griso, a l'Hostal. Ves què hi tenim. I jo, aquest griso, la gebrada, els alemanys malparits i Petliura, prou que els...!

ALEKSEI

No entenc per què us hi han hagut de fer anar fins allà a l'Hostal.

MIXLAIEVSKI

Els mujiks aquests, que corren per allà. Aquests mateixos simpàtics mujiks de les obres del comte Lleó Tolstoi!

NIKOLKA

¿Com pot ser? Però si els diaris diuen que els mujiks estan del costat del hétman...

MIXLAIEVSKI

¿On em surts tu, cadet, amb diaris? Jo, tota aquesta bretolalla vostra dels diaris, la penjaria d'una mateixa força! Aquest matí, tot anant fent el reconeixement, amb això que caic damunt d'un avi, i jo que li pregunto: «¿On són els vostres minyons?». Al poblet, en efecte, no hi ha ni una ànima. I ell, entre que no hi veu ni gota i jo que duc la capa posada, no se n'ha adonat, de les xarretes, i em respon: «S'han passat tots a Petliura, els xiquets...».

NIKOLKA

Ai, ai, ai...

MIXLAIEVSKI

Justament: «ai, ai, ai»... Jo que enxampo per la pitre-
ra aquesta carronya, i li dic: «¿S'han passat tots a Pet-
liura, els xiquets? Doncs, ves per on que jo et faig afu-
sellar ara mateix, jai. ¿Tu te m'atreveixes a reconèixer
que han fumut el camp a cercar Petliura? Doncs tu
ara d'aquí em fumeràs el camp al Regne dels Cels».

ALEKSEI

¿Com és que has vingut a parar a ciutat?

MIXLAIEVSKI

Avui, que ens han rellevat, gràcies a Déu! Ha arribat un destacament d'infanteria. L'escàndol que els he clavat, als del comandament de l'avantguarda. Fins les parets han trontollat! Ells, allà al vagó, ben asseguts, prenent conyac. I jo que els dic: «Vosaltres—els dic—us passeu el dia a palau, amb el hétman i, els oficials d'artilleria, els heu despatxat, amb botes de parada i la gebrada que hi ha, a engegar-se trets amb els mujiks!». No sabien com treure-se'm de sobre. «Capità —em diuen—, d'acord amb la vostra especialitat, us traslladem a una unitat d'artilleria, tant se val quina! Marxeu cap a ciutat...». Aloixa, acull-me a la teva unitat.

ALEKSEI

Amb molt de gust. Jo mateix et pensava cridar. Et donaré la primera bateria.

MIXLAIEVSKI

Ets un bon amic...

NIKOLKA

Hurra!... Estarem tots junts. Studzinski és el primer oficial... Fantàstic!...

MIXLAIEVSKI

¿On teniu el vostre quarter?

NIKOLKA

Hem ocupat el gimnàs Aleksàndrovski. És possible que demà o demà passat entrem en acció.

MIXLAIEVSKI

¿Tens pressa perquè Petliura t' enxampi pel clatell?

NIKOLKA

Bé, ja veurem qui enxampa a qui!

I ELENA

apareix amb un llençol

Au, afanya't, Víktor, afanya't. A banyar-te. Embolica't amb el llençol.

MIXLAIEVSKI

Lena, xamosa, deixa'm que, per totes aquestes atencions, et doni una abraçada i et faci un petó. Què et sembla, Lénotxka, la vodka, ¿me l'he de prendre ara o millor més tard, després de sopar?

I ELENA

No, a mi em sembla que millor més tard, després de sopar. Víktor! El meu marit, ¿no l'has vist pas enlloc? S'ha fos.

MIXLAIEVSKI

I ara, Lénotxka, ja sortirà. Ara arribarà.

Surt